

Time kommune
Postboks 38

4349 BRYNE

Dato: 06.09.2019
Saksnr: 2019/31079
Dok.nr: 7
Saksbeh.: Lars Olav
Tjeldflaat
Deres 17/1894-31
ref.:

**TIME KOMMUNE - DETALJREGULERINGSPLAN NY HOVEDVANNLEDNING VEST -
PLAN 0504.00 - Høring og offentlig ettersyn for 0504.00**

Vi viser til ovennevnte sak som er sendt fylkeskommunen til uttalelse. Saken gjelder detaljregulering for ny hovedvannledning fra Langavatnet i Gjesdal kommune til høydebasseng på Tjensvoll i Stavanger kommune.

Naturressurser

Konsekvensutredningen om naturressurser viser i samlet vurdering at påvirkning og konsekvens for tiltaket og anleggsfasen i Time gjelder grunnvann, mineralressurser og jordbruk. Det er bare landbruket som vurderes å bli forringet under anleggsfasen. Etter fylkesrådmannens vurdering er avbøtende tiltak konkrete og svarer ut våre innspill tidligere i planprosessen.

Ved Fjermestad er det to alternative lokaliseringer for styringsbasseng. Det sørlige anses ut fra jordvern hensyn å være bedre enn det nordlige. Det bør likevel vurderes å justere plasseringen for å benytte tilgrensende areal der det allerede er inngrep i landskapet i form av masseuttak..

Naturmangfold

Fylkesrådmannen påpekte ved oppstartsvarsel at målet bør være at naturen opprettholder sin nåværende tilstand. For å oppnå nåværende tilstand i driftsfasen av vannledningen, vil tilbakeføring av vegetasjon være avgjørende for arts mangfoldet, både og for fugle- og dyrelivet, og for vegetasjonstyper og laverestående organismer. I områder med skog og annen vegetasjon som påvirkes av bestemmelsenes høyderestriksjoner bør det dokumenteres at tilbakeført terreng oppnår økologisk samme funksjon som før inngrepet.

Etter fylkesrådmannens vurdering er det på enkelte punkt ikke tatt tilstrekkelig hensyn til naturmangfoldsinteressene. Konsekvensutredningen omtaler naturmangfoldverdier i bred forstand, inklusive restarealer som er viktig for økologiske sammenhenger, selv om de ikke er definert som «kvalifiserte» naturtyper, eller har spesifikke registreringer av «sårbare» arter. Vår vurdering er at plankart og planbestemmelser ikke i tilstrekkelig grad sikrer at hensyn til naturmangfold blir ivaretatt.

Bestemmelsene har krav om tilbakeføring, men mangler nærmere spesifisering. Formuleringene bør presisere at berørte områder skal tilbakeføres slik at de vil oppnå samme økologiske tilstand og funksjon som før inngrepet. Dette vil eksempelvis sikre at fuktige områder, som ofte er økologisk viktige, oppnår samme hydrologiske tilstand som

før. Dette vil ikke bare omfatte grunnvannsnivået, men også dreneringsforhold i de øvre massene. Det bør også spesifiseres at dette skal dokumenteres.

I øst er det vist to alternative traséer, der den nordligste går gjennom ekstensive restarealer, dels med fuktig preg ifølge kartinformasjon. Begge alternativ vil berøre skogholt og trebestander, som i stor grad må fjernes som følge av restriksjonsssonene. Fylkesrådmannen anbefaler trasévalg som i størst mulig grad unngår fuktige restarealer med ekstensivt beitepreg, og at den nordlige traséen derfor bør unngås. Ellers bør det tilstrebes tilpassing av traséen for å unngå lokalt viktige trebestander.

Sør-øst for Frøyland går traséen gjennom randsonen av et viktig viltområde, hvor det også er vurdert å være et viktig naturmangfoldområde.

Figuren viser utsnitt fra Temakartportalen for Rogaland, der områder aktuelle for supplerende vern er vist med rød skravur.

Dette er fuktheiområder hvor det er vesentlig at de hydrologiske forholdene ikke endres. Traséen bør her justeres for å unngå inngrep til ulempe for naturmangfoldet.

Anbefalingene om endringer av hensyn til naturmangfold fremmes som **faglige råd**.

Nærmiljø og friluftsliv

Av hensyn til friluftslivet i området og barn og unges oppvekstsvilkår, mener fylkesrådmannen at planen burde definere bestemmelser som i større grad hensyntar nærmiljø og friluftsliv. Fylkesrådmannen gir **faglig råd** om å legge til en bestemmelse under §2 Fellesbestemmelser for hele planområdet, hvor det spesifiseres at allmenn ferdsel i området blir minst mulig berørt, og ferdselsårer som eventuelt blir midlertidig flyttet under anleggsarbeidet blir godt skiltet og utarbeidet på en trafiksikker måte.

Landskap

Landskapskonsekvenser vurderes som tilfredsstillende vurdert i fagrapporten, men også her savnes en mer finmasket planutforming som er tilpasset nivået for detaljreguleringer.

En viktig del av kulturlandskapsverdiene er knyttet til teigstrukturene med elementer som steingarder og trerekker som deler opp og gir variasjon i landskapet. Dette er forhold som normalt skal ivaretas/sikres gjennom særregelverk for landbruket. Hovedvannledningen kan i sum gi betydelig påvirkning av nevnte landskapsstrukturer. Det gis **faglig råd** om at bestemmelsene som et minimum presiserer at eksisterende steingarder og tilsvarende kulturlandskapselementer skal gjenoppføres der de må tas ned i anleggsfasen.

Dersom traséen krysser spesielt viktige trerekker, eksempelvis allétrær eller høystamma trerekker i teigskiller, bør det vurderes tiltak for å unngå felling og restriksjoner på trehøyden.

Med hilsen

Lars Olav Tjeldflaat
seniorrådgiver

Anita Rettedal Middelthon
rådgiver

Kopi til:
Fylkesmannen i Rogaland
Statens Vegvesen Region Vest

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Oppgi vårt saksnr når du svarer på brevet

Time kommune
Postboks 38
4349 Bryne

Kontakt saksbehandler
Erik Cockbain, 5156 8773

Offentlig ettersyn av detaljreguleringsplaner for ny hovedvannledning gjennom kommunene Gjesdal, Time, Klepp og Sola

Fylkesmannen har innsigelse etter plan- og bygningslovens § 5-4 til at hensyn til naturmangfold og jordvern ikke er tilstrekkelig sikret i reguleringsplanene for hovedvannledning. Dette er i henhold til nasjonalt jordvern mål og rundskriv T-2/16 *Nasjonale og vesentlige interesser på miljöområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis*.

- Hovedprinsipper for ivaretagelse av naturmangfold og jordressurser må sikres bedre i planbestemmelsene.
- Arealbruken knyttet til plassering av ventilkamrene på dyrka mark må vurderes, eventuelt begrunnes bedre.
- Vi har et faglig råd om at det legges inn hensynssone med bestemmelser der traseen berører viktige naturområder og krysser vassdrag.
- Vi har også faglig råd om elvemuslingundersøkelser i tiltaks- og influensområdet for kryssingen av Frøylandsbekken i Time.

Med utgangspunkt i at ROS-analysen ikke har vurdert naturfare i tilstrekkelig grad har Fylkesmannen innsigelse til denne analysen, gitt av lovens § 4-3.

Viser til offentlig ettersyn mottatt i brev fra deres kommuner. Viser også til avtaler vi har gjort med flere av kommunene om utsatt høringsfrist.

Saken gjelder detaljregulering av trase for ny hovedvannledning fra Gjesdal til Stavanger gjennom Time, Klepp, Sola og Sandnes. Denne uttalelsen gjelder reguleringsplanene som er utarbeidet for traseen i Gjesdal, Klepp, Time og Sola. Våre innspill gjelder samtlige fire planer og vi har derfor vurdert det hensiktsmessig å gi tilbakemelding i et likelydende brev til planmyndighetene i alle fire kommuner. For Sandnes og Stavanger er detaljreguleringsplanene enda ikke sendt på høring.

Underveis i reguleringsarbeidet har Fylkesmannen hatt dialog og møter med IVAR som er tiltakshaver for prosjektet og COWI som har bistått med konsulentoppdrag.

1. Sikring av hensyn til natur, vassdrag og jordressurser

En sentral utfordring med planarbeidet i et så omfattende prosjekt (32 km lang trase over 6 kommunegrenser), er hvordan man sikrer i reguleringsplanene at det tas tilstrekkelig hensyn til landbruksarealene, vassdragene og naturområdene som traseen berører. Selv om vannledningen for det meste skal ligge under bakken, vil mangelfull sikring av disse hensynene i planen i verste fall kunne føre til varige ødeleggelser av landbruksjord, vassdrag, natur- og friluftsområder, fordi avbøtende eller kompenserende tiltak ikke gjennomføres.

I samtlige detaljreguleringsplaner legges det opp til at de avbøtende tiltakene for å ivareta natur- og jordressurser konkretiseres i Miljøoppfølgingsplan (MOP) og massedisponeringsplan fremfor at det gis særlig detaljer om dette i planbestemmelser eller plankart. Planbeskrivelsen er og en kilde til informasjon. Vi er i utgangspunktet enig i at det er fornuftig å beskrive mer detaljerte tiltak i tilleggsk dokumenter, som f.eks. MOP, fremfor å «ramse alt opp» i planbestemmelsene.

Videre er MOP og massedisponeringsplan gitt juridisk virkning gjennom planbestemmelsene. Dette er gjort på litt ulikt vis i de ulike kommunene. Klepp og Gjesdal har noen detaljerte bestemmelser med krav til ivaretagelse av landbruksjord («avslutning») og tiltak mot vannforurensning, mens Time og Sola i større grad viser til MOP og massedisponeringsplan. Utfordringen med å kun vise til at MOP er gjort juridisk bindende, framfor å ta inn de mest konkrete kravene i planbestemmelsene er at MOP'en i noe varierende grad beskriver tiltak med karakter av være juridiske bestemmelser («skal»), mens det andre steder brukes «bør». Dette bidrar til å skape usikkerhet om hvor bindende MOP'en faktisk er.

Usikkerheten omkring status til MOP tydeliggjøres av at punkt 1.2 i dokumentet sier at dette skal være; *«et levende dokument som skal oppdateres jevnlig og/eller ved behov»*. Det er i den forbindelse viktig å minne om at endringer av dette dokumentet vil kunne kreve planbehandling i kommunen dersom det er å anse som en juridisk bindende del av planen. Dersom hovedmålet med MOP er at dette skal være et fleksibelt og levende dokument bør det vurderes om det er riktig å gi hele dokumentet en juridisk virkning gjennom henvisning til slutt i bestemmelsene. Dette gjelder både Sola, Time og Gjesdal.

Samtlige kommuner har i tillegg en bestemmelse om miljøoppfølgingsplanen under pkt. 2 i bestemmelsene. Her er vi mest enige med kommunene som har valgt å formulere dette som at «anleggsarbeid skal utføres i tråd med MOP». En slik formulering kan oppfattes mer forpliktende enn bare å vise til at MOP skal følge ved byggesak. Henvisningen til MOP under reguleringsplanenes punkt 2 vil i praksis innebære at delene av MOP som har karakter av bestemmelser («skal») vil gis juridisk virkning.

Med utgangspunkt i at ny hovedvannledning er et svært omfattende prosjekt som krever store inngrep i verdifull natur og dyrka mark, er det viktig at planbestemmelsene, langs den 32km lange traseen, sikrer noen hovedprinsipper for ivaretagelse av naturmangfold og jordressurser på en tydelig måte. Vi har **innsigelse** etter plan- og bygningslovens § 5-4 til at dette ikke er gjort, i henhold til vårt statlige sektoransvar for verdifull natur og jordvern, jamfør bl.a. nasjonalt jordvernmål og rundskriv T-2/16 *Nasjonale og vesentlige interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-og-vesentlige-regionale-interesser-pa-miljoomradet--klargjoring-av-miljoforvaltningens-innsigelsespraksis/id2504971/>

2. Jordvern

2.1 Bestemmelse(r) om ivaretagelse av jordressurser

For landbruksarealene vil slike «hovedprinsipper» kunne være knyttet til håndtering av matjord, tilbakeføring av landbruksarealer og sikring av pløgedybde og mulighet for grøfting ved tilbakeføring. Klepp og Gjesdal sine bestemmelser knyttet til «avslutning» sikrer langt på vei hensynet til jordvernet, men også her må det konkret framgå at normalt grøftearbeid innenfor hensynssone/ledningstrase er tillatt. Det må også gå klart fram av bestemmelsene at tilbakeføring til landbruk både gjelder deponier og i ledningstraseen.

2.2 Arealbruk ved ventilkamre

Vi stiller også spørsmål ved om plasseringen av ventilkamrene er tilstrekkelig vurdert i henhold til jordvern. Stedvis ser det ut til at plasseringen ligger midt ute på jorder med veiadkomst. Det er muligens logiske forklaringer på dette ut ifra avstand til bebyggelse og nærhet til vei mm. Med hensyn til jordvernet, kunne ventilkamrene med fordel vært flyttet slik at de havner i utkanten av jorder, framfor midt på. Røyneberg og Grannes er eksempler på dette. Ventilkamrene her vil etter vårt estimat legge beslag på ca. 400 kvadratmeter (200/200 for henholdsvis kammer og parkering) pluss vei. Vi har forståelse for at det kan være utfordrende å gjøre noe med fotavtrykket til bygningen gitt de tekniske fasilitetene som skal inn her. Utendørsarealet rundt kammer, inkl. parkering må derimot begrenses til et minimum. Vi har behov for en bedre forståelse av arealbruken knyttet til disse ventilkamrene og har **innsigelse** til plasseringen av disse kamrene inntil vi er forelagt ytterligere informasjon om dette.

3. Naturmangfold og vassdrag

3.1 Bestemmelse(r) og hensynssoner for ivaretagelse av naturmangfold og hensyn til vassdrag

For naturmangfoldet vil avbøtende tiltak ved kryssing av vassdrag og tilbakeføring av naturområder som berøres være viktige hovedprinsipper, som i tillegg til beskrivelse i MOP må sikres i selve planbestemmelsene, jamfør vår innsigelse til dette i del 1 av denne uttalelsen.

Sikring av disse hensynene i planen kan gjøres på ulike måter. I tillegg til helt overordnede bestemmelser om å tilbakeføre berørte naturområder, unngå drenering av myr og forurensning av vassdrag/resipient, kan disse hensynene tas inn i planen som bestemmelser til hensynssoner, jamfør eksempel fra Klepp og Gjesdal der «Tiltak mot vannforurensning» er lagt inn under hensynssone for omfornyingsområde (H820).

Et alternativ er å legge disse bestemmelsene inn under en hensynssone for bevaring av naturmiljø (H560) som legges over traseen på alle vassdragskryssninger og andre områder der Fagrapport naturmangfold har identifisert at prosjektet vil ha langsiktig eller permanent negativ påvirkning på naturverdiene, eller der kompleksiteten tilsier at avbøtende tiltak må synliggjøres ekstra godt, for eksempel Bjergstedmyra i Sola. Vi har et **faglig råd** om at slike hensynssoner vurderes for ekstra utsatte områder langs hele traseen, med tilhørende bestemmelser tatt fra MOPens tiltakstabell. MOPen foreslår selv bruk av hensynssoner til dette formål (pkt. 8.5 i tiltakstabellen). Dette vil tydeliggjøre naturverdiene som skal hensyntas i senere prosjektering og dialog med entreprenør.

Vi er gjerne i dialog med kommunene og tiltakshaver om disse bestemmelsene. For vassdragskryssing, vil det i tillegg til forurensning, være naturlig med generelle bestemmelser om at tiltak krever tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, samt en generell bestemmelse om erosjonssikring.

3.2 Elvemusling i Frøylandsbekken, Time

I Fagrapport naturmangfold er det vist til at området der vannledning skal krysse Frøylandsbekken i Time ligger oppstrøms for leveområdet for elvemusling. Fylkesmannen kjenner ikke til at det er gjennomført kartlegging av elvemusling i denne delen av Frøylandsbekken, og viser til anbefalinger i Ecofact rapport nr. fra elvemuslingundersøkelser i Frøylandsbekken i 2016: «*Det ville videre være interessant å kartlegge den andre side greinen av Frøylandsbekken, den som kommer fra Mosvatnet og Fjermestadvatnet for å finne ut om det finnes reproduksjonsdyktige bestander i denne greinen.*».

Fylkesmannen stiller seg bak denne anbefalingen, og mener kunnskapsgrunnlaget om forekomsten av elvemusling på aktuell strekning er mangelfullt (nml. § 8). Av føre-var-hensyn (nml. § 9) må derfor denne delen av Frøylandsbekken kartlegges for forekomst av elvemusling i forkant av innsending av søknad om kryssingen til Rogaland fylkeskommune. Da krav om kartlegging uansett kan være aktuelt ved søknad etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, har vi et **faglig råd** om at man allerede nå legger inn krav om elvemuslingundersøkelser i tiltaks- og influensområdet for kryssingen av Frøylandsbekken i Time inn i MOP.

3.3 Forurensning til jord og vann (kap. 5 i tiltakstabell i MOP)

Det er positivt at MOPen tar inn hensynet til vassdragsverdier og at det belyses at tiltak som berører vassdrag er søknadspliktige. Punkt 5.6 i MOPens tiltakstabell viser til at det skal søkes om tiltak i vassdrag, samt hvem som er myndighet. MOPen ser derimot ut til å blande forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven, med tillatelse til utslipp etter forurensningsloven §11. En søknad etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag gir kun tillatelse til gjennomføring av tiltak i/nær vassdrag og er ikke en utslippstillatelse. Dersom aktuelt, må søknad om utslippstillatelse sendes som en egen søknad til Fylkesmannen etter forurensningsloven. Her viser vi til tiltaksnummer 5.8, hvor utslippssøknad også nevnes. Fylkeskommunen har ikke myndighet til å behandle søknader om utslippstillatelser. Denne delen av 5.8 må derfor endres.

3.4 Naturmangfold (kap. 8 i tiltakstabell i MOP)

Fylkesmannen ser svært positivt på at det i MOPen legges vekt på søknadsplikten etter vassdragslovgivningen, og at myndighetsfordelingen belyses ytterligere under tiltaksnummer 8.1. Under de ulike vassdragskryssingene er det lagt inn en rekke føringer for gjennomføringen av disse. Dette er forhold som Fylkesmannen og fylkeskommunen vurderer spesifikt når vi får inn søknader etter forskrift om fysiske tiltak. I tillatelsene kan det settes vilkår for å øke de positive effektene eller redusere skadevirkningene av tiltak. For anadrome vassdrag, settes det som hovedregel vilkår om at tiltak gjennomføres i perioden juli-september, utenfor gyte- og smoltutvandningsperioden for laksefisk. Vi registerer at det i MOPen anbefales tidspunkt for anleggsperioden for de ulike tiltakene som ikke er i tråd med det Fylkesmannen ville satt som krav i våre vilkår. Det er i så måte uheldig at MOPen konkretiserer tidspunkt for gjennomføring før tiltakene har vært til behandling av Fylkesmannen eller fylkeskommunen etter gjeldende vassdragsregelverk. Fylkesmannen er også kritisk til at MOPen beskriver hvordan vassdragstiltakene skal gjennomføres før det er gitt tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Fylkesmannen foreslår derfor at det i MOPen listes opp mulige løsninger, men at det presiseres at vilkår i tillatelsene etter vassdragsregelverket vil være styrende for hvordan kryssingene blir utført.

3.5 Hensyn til statlig sikra friluftslivsområde i Neseskogen, Gjesdal

Fylkesmannen er satt til å ivareta statens interesser som grunneier og rettighetshaver for Neseskogen statlig sikra friluftslivsområde, jamfør Miljødirektoratets håndbok 30-2011 Forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder. Vi registrerer at tiltaket berører et område at Neseskogen som består av tett granskog nede ved Edlandsvatnet i Gjesdal kommune. Vi forventer at tiltakshaver rydder opp etter seg ved gjennomføring av traseen gjennom det statlig sikra området. Når det gjelder påvirkningen på friluftsverdiene på stedet, er vår vurdering at tiltaket kan ha en positiv påvirkning ved at man fjerner tettvokst skog langs vatnet. Det bør vurderes om man kan stille vilkår om at noe av tømmeret brukes til å sette opp gapahuk eller lignende positive tiltak for allmennheten.

Vi minner også om at Miljødirektoratet som grunneier i området må undertegne endelig erklæring for bruken av området når plansaker er avklart.

ROS

Fylkesmannen vurderer at tiltaket gjelder et byggverk i plan- og bygningslovens forstand. Tiltaket skal derfor vurderes etter byggteknisk forskrift (TEK17) når det gjelder naturfare. Dette innebærer at andre sannsynlighetskategorier enn de som hittil er lagt inn i ROS-analysen, må brukes. En lavere sannsynlighet skal da legges til grunn for beregningene. Videre må anlegget legges i en sikkerhetsklasse. De geotekniske undersøkelsene bør da legges inn i ROS-analysen.

Vi ber også om at en i anleggsfasen vurderer om en kommer i nærheten av overføringsnettet for kraft, og legger inn ekstra forsiktighet i anleggsperioden, særlig i vinterhalvåret. Vi mener det er rimelig å bruke samme risikokategorier når det gjelder ledningsbrudd, som i TEK17.

Med utgangspunkt i at ROS-analysen ikke har vurdert naturfare i tilstrekkelig grad har Fylkesmannen **innsigelse** til denne analysen, i henhold til lovens § 4-3.

Med hilsen

Harald Thune
ass. fylkesmann

Marit Sundsvik Bendixen
konst. fylkesmiljøvernshjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
IVAR IKS	Postboks 8134	4069	Stavanger

Adresseliste:

Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Kleppe kommune	Postboks 25	4358	Kleppe
Gjesdal kommune	Rettedalen 1	4330	Ålgård
Time kommune	Postboks 38	4349	Bryne

Time kommune
Postboks 38

4349 BRYNE

Dato: 22.08.2019
Saksnr: 2019/31079
Dok.nr: 3
Saksbeh.: Sikke Viste
Deres 17/1894-31
ref.:

TIME KOMMUNE - DETALJREGULERINGSPLAN NY HOVEDVANNLEDNING VEST - PLAN 0504.00 - Høring og offentlig ettersyn for 0504.00 - administrativ innsigelse med forslag til løsning

Vi viser til ovennevnte forslag til reguleringsplan som er sent på offentlig ettersyn, med svarfrist 23.08.19. Fylkesrådmannen har som sektormyndighet innenfor kulturminnevern, vurdert planforslaget med henblikk på automatisk freda kulturminner. Planforslaget er også oversendt Stavanger maritime museum for vurdering.

Rogaland fylkeskommune har, som et regionalt organ, myndighet til å fremme innsigelse til forslag til reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, jf. pbl. § 5-4. Fylkesrådmannen er videre delegert myndighet til å fremme innsigelse i saker som vedrører automatisk freda kulturminner, jf. delegasjonsreglementet for Rogaland fylkeskommune.

Rogaland fylkeskommune gjennomførte høsten 2018 arkeologiske registreringer i Time kommune. Jf. vår uttale i brev datert 27.02.19 og rapport fra registreringene datert 25.01.19. Registrert område er vist i fig. 5 i rapporten. Planforslaget slik det nå foreligger ved offentlig ettersyn samsvarer ikke med det som ble registrert i 2018. I vårt brev datert 27.02.19 opplyses det om at vi er kjent med at plangrensen er endret i etterkant av vår arkeologiske registrering. Vi gjør videre oppmerksom på at det i deler av områdene som tidligere ikke er vurdert vil være nødvendig med arkeologiske registreringer. Budsjett på slike registreringer ble oversendt IVAR i brev datert 28.02.19. Vi mottok aksept på kostnader av IVAR i brev datert 28.05.19. Etter avtale med IVAR er ikke registreringene gjennomført, og vi har dermed ikke mottatt grunneieraksepter for områdene.

De aktuelle områdene er ved Kverneland og ved Fjermestad. Ved Kverneland gjelder dette områder på gnr. 28/20, 28/6 og 28/390. Med bakgrunn i flere flyttinger av traselinjen i etterkant av vår arkeologiske registrering i 2018, er disse områdene beklageligvis blitt oversett i planleggingen av gjenstående registreringer. De inngår imidlertid i budsjett datert 28.02.19 og må følgelig registreres. Områdene vil bli registrert med det første. Ved Fjermestad er det nødvendig med ytterligere registreringer innenfor det østligste alternativet for trase og styringsbasseng. Dette område inngår også i budsjett datert 28.02.19. IVAR har imidlertid opplyst i møte 27.07.19 at dette alternativet ved Fjermestad vil utgå.

Ettersom vi ikke har fått anledning til å gjennomføre gjenstående varslede registreringer ser vi oss nødt til å fremme **administrativ innsigelse** til planforslaget, som en følge av at

undersøkelsesplikten i henhold til kulturminneloven § 9 ikke er oppfylt og at forholdet til automatisk freda kulturminner ikke er avklart, jf. kulturminneloven §§ 30 og 4 (jf. også § 8, 4. ledd). Innsigelsen kan frafalles dersom Time kommune oversender et revidert planforslag der det østligste alternativet for trase og styringsbasseng på Fjermestad er tatt ut av plankartet, og vi får gjennomført gjenstående registreringer i områdene på Kverneland.

Stavanger maritime museum ber fylkesrådmannen i epost datert 22.08.19 rette administrativ innsigelse til planforslaget som følge av at undersøkelsesplikten i henhold til kulturminneloven § 9 ikke er oppfylt for områder i vassdrag, jf. kulturminnelovens §§ 4 og 14 (jf. § 9). Fylkesrådmannen fremmer, på vegne av Stavanger maritime museum, **administrativ innsigelse** til planen. Innsigelsen kan frafalles dersom undersøkelsesplikten § 9 blir oppfylt slik at forholdet til evt. § 4 automatisk freda kulturminner eller § 14 skipsfunn blir avklart og kulturminnene ivaretatt i planen.

I henhold til bestemmelse 2.2. Verneverdier kulturmiljø, er det satt inn en setning som sier at *«ledningstraseen og midlertidige bygge- og anleggsområder skal undersøkes for kulturminner før gjennomføring av planen i samsvar med vedtak fra Rogaland fylkeskommune, avdeling for kulturarv»*. I henhold til kulturminneloven § 9 skal undersøkelsesplikten oppfylles for en reguleringsplan før planvedtak. Denne setningen er dermed unødvendig, da forholdet til automatisk freda kulturminner skal være avklart før planvedtak. Vi ber dermed om at setningen tas ut av planbestemmelsene.

Det er positivt at det er tatt med en bestemmelse som henviser til kulturminnelovens §8, 2. ledd (meldeplikten i kulturminneloven).

Vi registrerer også at det er utarbeidet en massedeponeringsplan for planområdet. Fylkesrådmannen forutsetter at all deponering i Time kommune skjer innenfor regulert område. Dersom det er nødvendig med deponering utenom reguleringsplanen, må disse sendes på høring til fylkesrådmannen for vurdering opp mot kulturminneinteressene.

Vi gjør oppmerksom på at reguleringsplanen ikke kan egengodkjennes før Rogaland fylkeskommune har fått gjennomført kulturhistoriske registreringer, og forholdet til automatisk freda kulturminner er avklart.

Med hilsen

Kate I J Syvertsen
seksjonssjef

Sikke Viste
rådgiver

Kopi til:
IVAR IKS
COWI AS AVD STAVANGER
FYLKESMANNEN I ROGALAND

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Oppgi vårt saksnr når du svarer på brevet

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Time kommune
Postboks 38
4349 BRYNE

Dato: 20.08.2019
Vår ref: 19/02859-3
Deres ref: 17/1894-31

Høring og offentlig ettersyn for 0504.00 detaljregulering for hovedvannledning vest fra Langavatnet til Tjensvoll i Time kommune

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 3. juli 2019.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og har et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i plan- og utbyggingssammenheng.

Et mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

DMF kan ikke se at planen, som legger til rette for hovedvannforsyning, kommer i konflikt med viktige forekomster av mineralske ressurser. Ut ifra foreliggende informasjon kan vi heller ikke se at planen medfører uttak av masser som vil omfattes av mineralloven.

DMF har derfor ingen merknader til offentlig ettersyn av detaljreguleringsplan for hovedvannledning vest fra Langavatnet til Tjensvoll, Time kommune.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Rut Helene Langebrekke Eikeland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Rut Helene Langebrekke Eikeland

Mottakere:

Time kommune

Postboks 38

4349 BRYNE

Kopi til:

Fylkesmannen i Rogaland

Postboks 59, Sentrum

4001 STAVANGER

Statens vegvesen

Time kommune
Postboks 38
4349 BRYNE

Behandlende enhet:
Region vest

Saksbehandler/telefon:
Esther Marita Folkvord /
51911394

Vår referanse:
18/153122-4

Deres referanse:
17/1894-31

Vår dato:
22.08.2019

Uttale til offentlig ettersyn av detaljreguleringsplan for hovedvannledning vest fra Langavatnet i Gjesdal til Tjensvoll i Stavanger Plan 0504.00 – Time kommune

Vi viser til brev av 3/7-19 samt møte 20/8-19.

Statens vegvesen har ansvar for å sørge for at føringer i nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivarettatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, som forvalter av fylkesveg på vegne av fylkeskommunen og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Hensikten med planen er å tilrettelegge for ny hovedvannledning vest fra IVAR sitt vannbehandlingsanlegg ved Langavatnet i Gjesdal kommune til Tjensvoll høydebasseng i Stavanger kommune. I Time kommune omfatter planen strekningen fra grensen til Gjesdal i øst ved Fjermestad til Frøylandsvatnet og Klepp kommune i vest.

På Kvernaland vil planlagt vannledning krysse området hvor ny omkjøringsveg er regulert med hensynssone i den interkommunale planen for Bybåndet sør. Endelig veglinje for omkjøringsvegen er imidlertid ikke avklart og vedtatt. Med bakgrunn i at Utbyggingspakke Jæren ble skrinlagt, forventes det at videre planlegging av omkjøringsvegen vil skje i regi av Time kommune i samråd med Rogaland fylkeskommune.

Vi ber IVAR senke vannledningen så mye som mulig på en kortere strekning ved planlagt krysningspunkt med omkjøringsvegen. Etter avtale på møtet 20/8-19 vil Time kommune oversende nødvendige kartgrunnlagsdata til IVAR:

Postadresse
Statens vegvesen
Region vest
Postboks 43
6861 LEIKANGER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost-vest@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Bergelandsgata 30
4012 STAVANGER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

På stekningen gjennom kommunen vil vannledningen måtte krysse noen eksisterende fylkesveger. I den forbindelse må arbeidsvarslingsplan og nødvendige tekniske planer sendes vegmyndigheten til behandling. Arbeidet kan ikke startes opp før disse er godkjent. For øvrig må egen søknad om gravetillatelse sendes vegmyndigheten i god tid før anleggsstart. Ovennevnte må sikres i reguleringsbestemmelsene § 3.1.

Det planlegges etablert et ventilkammer på Kvernaland og et styringsbasseng ved Fjermestad. Det er vist to alternative plasseringer for styringsbassenget. Endelig valg av alternativ vil avgjøres i planleggingsprosessen. Etablering av styringsbasseng ved Fjermestad vil medføre behov for avkjørsel fra fylkesvegnettet. Avkjørsler fra fylkesvegnettet må utformes i tråd med krav i vegnormalene. Frisikt må også reguleres i tråd med krav i vegnormalene, og inntegnes og målsettes på plankartet.

Tekniske planer for avkjørsler fra fylkesvegnettet skal sendes vegmyndigheten til gjennomsyn før arbeidet kan startes opp. Dette må sikres i reguleringsbestemmelsene § 4.2.2.

Der planen inkludering av eksisterende fylkesvegnett, må det reguleres inn annen veggrunn med bredde på min. 3,0 m. Langs g/s-veg er kravet min. 0,5 m.

Oppsummering merknader og krav:

- Vi ber IVAR senke vannledningen ved krysningspunkt med omkjøringsvegen.
- Gravetillatelse, arbeidsvarslingsplan og nødvendige tekniske planer må oversendes vegmyndigheten. Dette må sikres i bestemmelsene § 3.1.
- Tekniske planer for avkjørsler må sendes vegmyndigheten til gjennomsyn. Dette må sikres i bestemmelsene § 4.2.2.
- Avkjørsler fra fylkesvegnettet må utformes i tråd med krav i vegnormalene. Frisikt må reguleres og målsettes på plankartet.
- Annen veggrunn må tegnes inn langs fylkesvegnettet og g/s-veger langs dette i tråd med ovennevnte krav.

Plan og forvaltning Stavanger
Med hilsen

Irene Hegre
seksjonsleder

Esther Marita Folkvord

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59, 4001 STAVANGER

IVAR,

Rogaland fylkeskommune – Regionalplan, Postboks 130, Sentrum, 4001 STAVANGER

Rogaland fylkeskommune – Samferdsel, Postboks 130 Sentrum, 4001 STAVANGER

Dato: 22.08.2019
Arkiv: PlanID-0504.00, K2-L12,
GBNR-28/36, TKFrist-23.08.2019, K3-&13
Vår ref (saksnr.): 17/1894- 45
Journalpostid.: 19/21074

Notat

Emne: UTTALE TIL PLAN 0504: DETALJREGULERING FOR HOVEDVANNLEDNING VEST FRA LANGAVATNET TIL TJENSVOLL

Avsender: Tone Storesætre

Mottakarar:

Hilde Tjemsland

Saka gjeld:

Uttale til plan 0504 frå Kulturminnenemnda frå møtet 22.08.2019.

Vedtak:

Kulturminnenemnda tar saka til orientering.

Mvh

Tone Storesætre

Anne Frøyland Grødem

Timevegen 26

4346 Bryne

tgroede@online.no

97 15 50 60

Gnr 28, bruksnr 390+196

Time kommune

Plan 0504.00

Time, 20.august 2019

Time kommune

Postboks 38,

4349 Bryne.

DETALJREGULERING FOR HOVEDVANNLEDNING VEST

Ny hovedvannledning vest er planlagt over min eiendom.

I den anledning har eg nokre innspel:

- minimum overdekking på 2,0 meter
- legge drenering nede i grøfta parallelt med hovedvannledningen. Dette for å unngå vannlommer som øydelegg jorda.
- eksisterende grøfter må bli tilbakeført til minst like god stand som dei var. Vi må kunne spyle grøftene etterpå, så samankoplingane må gjerast skikkeleg.
- grunneigarar gis 5 års garanti for grøfter som er blitt berørt av gravearbeidet i traséen.
- Hovedvannledning er plassert nær driftbygningen (plankart 009). Dette legg store begrensningar i den vidare utvikling av garden. Då tenker eg på dei krav og retningslinjer som er gjeldane med lausdriftsfjos innan 2034.
- Generelt vil eg kommentere at jordvern må vera første prioritet! Dyrka og dyrkbar jord er ein uerstatteleg ressurs som vi og generasjonane etter oss er avhengige av for å få mat. Denne jorda er viktigare å ta vare på enn biologisk mangfald som elvemuslingar og mjukt havfruegras.

helsing

Anne Frøyland Grødem

Høringsuttale

Innsendt	23.06.2019 23.05.58
----------	---------------------

Informasjon
Kommunens saksnummer:
Arkivsak 2017001894
Tittel Plan 0504.00 - Detaljregulering for hovedvannledning vest fra Langavatnet til Tjensvoll

Personopplysninger	
Personopplysninger - innsendar	
Førenamn Atle	Etternamn Sjølyst-Kverneland
Adresse Skoltavegen 2	
Postnr/sted 4355 KVERNALAND	
E-post Atle.kverneland@lyse.net	
Uttalen vert gjeven ☒ Personleg ☐ På vegne av lag føretak eller foreining	

Innleiing
Har du/de fått tilsendt høyringssaka i adressert sending frå kommunen? ☒ Ja ☐ Nei
Dato på kommunen sitt høyringsbrev 16.06.2019
Namn på høyringssaka Detaljregulering for hovedvannledning vest for Langavatn til Tjensvoll

Uttale
Uttale til saka For at vi skal kunne vurdere arbeidets påvirkning på vår eiendom må vi få kart med bedre oppløsning (på digipost). Har vært på kommunen sin nettsider og sett på saken uten å ha funnet bedre kart. Vennligst send bedre kart. På forhånd takk.

Vedlegg
Vedlegg
Ingen vedlegg er lagt til

Fra: Tønnes Helge Kverneland <tonnesh@tk-as.no>
Sendt: fredag 23. august 2019 08:52
Til: Postmottak
Kopi: 'hilde.tjemsland@time-kommune.no'
Emne: Merknad for 0504.00 Detaljregulering for hovedvannledning vest fra Langavatn til Tjensvoll

Hei.

Viser til tilsendt brev om nevnte plan.

Vi er som nabo til traseen bedt om å komme med eventuelle merknader og innspill.

Vår eiendom er G.nr :27 og Br.nr.: 6 i Time Kommune

T. Kverneland & Sønner AS har drevet en mellomstor industriarbeidsplass på området siden 1930. Vi er ikke direkte berørt av utbyggingen.

Etter det vi har forstått så blir det byggeforbud rett over, og et stykke ut til siden av vannledningen på begge sider.

Vi har utnyttet mesteparten av vår eiendom i dag, slik at vi har store utfordringer ved en evt. fremtidig utvidelse.

Uteområde, med kjøreveier og laste/losseområde er på samme side som vannledningen kommer på. Det er derfor naturlig og hensiktsmessig at en slik omtalt utvidelse ville måtte skje på denne siden.

Nå er jo arealet på den siden et jorde som eies av Tore Kverneland, valgt til trase for ledningen.

Vårt innspill er at IVAR bes om å plassere ledningen så langt vekk fra fabrikken som mulig, slik at det vil kunne gi oss en mulighet til fremtidig utvidelse, uten å komme i konflikt med vannledningen.

Jeg må selvfølgelig nevne at vi ikke har noen sikkerhet for at slik utvidelse ville blitt tillatt, eller at grunneier ville solgt i et slikt tilfelle.

Men siden det nå er mulighet for å fremme forslag og innspill, så ber vi om at dette vurderes og forhåpentligvis blir tatt til følge.

Med vennlig hilsen

Tønnes Helge Kverneland
Daglig leder
T. Kverneland & Sønner AS

Kontor: (+47) 51 77 05 00
Mobil: (+47) 930 07 270
Internett: www.tks-as.no

Time Kommune
v/Hilde Tjemsland
post@time.kommune.no

Deres referanse
17/1894- 31
Vår referanse
325864_v1/JARLH
Saksbehandler
Jarl Hoogstad

Deres dato
03.07.2019
Vår dato
22.07.2019
Direkte telefon
93488662

Uttalelse til høring og offentlig ettersyn for 0504.00

Det vises til deres brev av 03.07.2019 vedrørende Plan 0504.00 - Detaljregulering for hovedvannledning vest fra Langavatnet til Tjensvoll, Time kommune ut til offentlig ettersyn og høring. Høringsfristen er 23.08.2019 og vår uttalelse er med dette gitt innen fristen.

Lyse har følgende merknader til reguleringsarbeidet:

Vi gjør oppmerksom på at Lyse Elnett har anlegg innenfor det området som ønske regulert og at eksisterende infrastruktur i planområdet som må ivaretas.

Arbeid nær eksisterende infrastruktur

Ved graving må det gis melding til Lyse i god tid før gravearbeider påbegynnes. I tillegg må det inngås en såkalt «Nær ved» avtale. For mer informasjon om hva som regnes som «Nær ved», og hvordan slik avtale inngås, se www.lysenett.no/byggeoggrave. Se også fullt ut informasjon om sikkerhetstiltak på skjema og kart som fås tilsendt ifm. gravemelding. Det må bestilles kabelpåvisning for å få en nøyaktig markering av kablers/rørs plassering i terrenget.

Flytting av eksisterende infrastruktur

Dersom planen utløser behov for å flytte eksisterende infrastruktur må det settes av areal/plass til ny trase, nettstasjon/noderom/energisentral, kabelskap mv. Ny trase/plassering må avklares med Lyse, og det må gis rettigheter med minst like gode vilkår som det Lyse har for eksisterende infrastruktur.

Adkomst

Det må ikke iverksettes tiltak som forringer adkomst til våre anlegg.

Terrengendringer

Det må ikke iverksettes tiltak som fører til endring av overdekning over kabler/rør eller redusert høyde opp til luftledninger.

Bebyggelse over rør- og kabeltrase

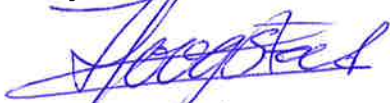
Det er viktig at det ikke planlegges eller starte bygging over rør-og/eller kabeltrase. Det er byggeforbud sone på hver side av kabel/rør. Bredden på byggeforbudssonen/byggeforbudsbeltet varierer etter type kabel/rør. Ta kontakt med Lyse for å få informasjon om byggeforbudsbeltet.

Kart

Dersom en trenger kart over Lyse sin infrastruktur i forbindelse med planlegging og prosjektering, så kan det bestilles. Bruk skjema for gravemelding, og oppgi i beskrivelsesfeltet at en trenger data for prosjektering.

<https://www.lysenett.no/melde-om-utbygging-forsterkning/category15154.html>

Vennlig hilsen
Lyse Elnett AS

Jarl Hoogstad
Utbyggingskoordinator

Fra: Tønnes Helge Kverneland <tonnesh@tk-as.no>
Sendt: fredag 23. august 2019 08:52
Til: Postmottak
Kopi: 'hilde.tjemsland@time-kommune.no'
Emne: Merknad for 0504.00 Detaljregulering for hovedvannledning vest fra Langavatn til Tjensvoll

Hei.

Viser til tilsendt brev om nevnte plan.

Vi er som nabo til traseen bedt om å komme med eventuelle merknader og innspill.

Vår eiendom er G.nr :27 og Br.nr.: 6 i Time Kommune

T. Kverneland & Sønner AS har drevet en mellomstor industriarbeidsplass på området siden 1930. Vi er ikke direkte berørt av utbyggingen.

Etter det vi har forstått så blir det byggeforbud rett over, og et stykke ut til siden av vannledningen på begge sider.

Vi har utnyttet mesteparten av vår eiendom i dag, slik at vi har store utfordringer ved en evt. fremtidig utvidelse.

Uteområde, med kjøreveier og laste/losseområde er på samme side som vannledningen kommer på. Det er derfor naturlig og hensiktsmessig at en slik omtalt utvidelse ville måtte skje på denne siden.

Nå er jo arealet på den siden et jorde som eies av Tore Kverneland, valgt til trase for ledningen.

Vårt innspill er at IVAR bes om å plassere ledningen så langt vekk fra fabrikken som mulig, slik at det vil kunne gi oss en mulighet til fremtidig utvidelse, uten å komme i konflikt med vannledningen.

Jeg må selvfølgelig nevne at vi ikke har noen sikkerhet for at slik utvidelse ville blitt tillatt, eller at grunneier ville solgt i et slikt tilfelle.

Men siden det nå er mulighet for å fremme forslag og innspill, så ber vi om at dette vurderes og forhåpentligvis blir tatt til følge.

Med vennlig hilsen

Tønnes Helge Kverneland
Daglig leder
T. Kverneland & Sønner AS

Kontor: (+47) 51 77 05 00
Mobil: (+47) 930 07 270
Internett: www.tks-as.no

